

Arviointikertomus 2022

Siilinjärven kunta

Tarkastuslautakunta 23.5.2023 § 34
Kunnanvaltuusto 12.6.2023 § 27

Sisällys

1	Tarkastuslautakunta	4
2	Tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	6
2.1	Strategiset tavoitteet.....	6
2.2	Talousarvion toteutuminen.....	8
2.3	Kuntakonserni	9
3	Palvelualueet	12
3.1	Elinvoima- ja konsernipalvelut.....	12
3.2	Sivistyspalvelut	13
3.3	Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	16
3.4	Tekniset palvelut	20
3.5	Yhteiset palvelut.....	22
4	Investoinnit	25
5	Eriytetyt tilinpäätökset	26
6	Muut havainnot.....	27
7	Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle	29

1 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tilintarkastus

Tarkastuslautakunnan tulee kuntalain 121 §:n mukaisesti suorittaa arviointi siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Arvioinnin lähtökohtana on valtuuston tilikaudelle asettamat sitovat tavoitteet ja kunnanhallituksen selvitys niiden toteutumisesta. Arviointiin sisältyy myös kannanotto kunnan toiminnan tuloksellisuudesta.

Tarkastuslautakunta arvioi kunnan toimintaa kuntalaisen ja veronmaksajan näkökulmasta. Tarkastuslautakunta voi myös tehdä itsenäisiä tarkastuksia valitsemistaan kohteista.

Tarkastuslautakunnan toimintaa säätelee kuntalain lisäksi kunnan hallintosääntö. Tarkastuslautakunta valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen valtuustolle. Tilintarkastajan tehtävät luetellaan Kuntal:n 123 §:ssä.

Tilintarkastuksen Siilinjärven kunnassa on hoitanut valtuuston valitsemana tilintarkastajana KPMG Oy Ab. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Katri Hokkanen

Taulukko 1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2022.

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Puheenjohtaja Tarja Laatikainen	Toni Juvonen
Varapuheenjohtaja Simo Lyytinen	Kalle Savolainen
Jäsen Veijo Aallosvirta	Pirjo Niemitz
Jäsen Mika Oksman	Matti Gröhn
Jäsen Liisa Väätäinen	Kirsi Demirhan

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja. Kunnan ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Niiden toiminta on kunnan muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta.

Lautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja ja sihteerinä tarkastusasiantuntija Päivi Heikkinen.

Esteellisyydet

Hallintolain kohdissa 27 §, 28 § ja 29 § määrittellään keskeiset perusteet esteellisyyden arvioinnissa. Lähtökohtaisesti henkilöt itse arvioivat omaa esteellisyyttään. Arviointikertomuksen laadinnassa ei ole todettu tarkastuslautakunnan jäsenillä esteellisyyksiä.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Kunnanhallituksen on esitettävä toimintakertomuksessa selvitys valtuuston asettamien **toiminnallisten** ja **taloudellisten** tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja toteutumiin, tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen.

Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet kunnan toimielinten päätöksentekoa pöytäkirjojen avulla ja tehneet havaintoja kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet työnjakonsa mukaisesti lautakuntien ja palvelualueiden toimintaa. Lautakunta on kuullut tehtäväalueiden vastuuviranhaltijoita. Tarkastuslautakunta on painottanut arvioinnissaan viran- ja toimenhaltijoiden kuulemisia.

Tarkastuslautakunnalla oli vuoden aikana 13 kokousta. Kokouksissa oli viranhaltijoiden sekä henkilöstön edustajien kuulemisia yhteensä 17 kpl.

Taulukko 2. Tarkastuslautakunnan kokoukset ja kustannukset sisältäen lakisääteisen tilintarkastuksen.

Tarkastuslautakunta	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kokousten lukumäärä	11	12	13	13	11	13	13
Kustannukset (€)	50 860	65 178	66 941	66 935	63 839	66 584	69 770

Tarkastuslautakunnalle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti. Tarkastuslautakunta katsoo, että sille on varattava tällä valtuustokaudella kuntalain mukaisesti riittävät resurssit lakisääteisen arviointitoiminnan varmistamiseksi.

Arviointikertomus vuodelta 2021 käsiteltiin kunnanvaltuuston kokouksessa 23.5.2022 § 19. Kunnanvaltuusto merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi ja lähetti sen kunnanhallitukselle toimenpiteitä varten.

Tarkastuslautakunta sai 7.11.2022 § 35 kunnanvaltuuston kokouksessa pyydetyt kunnanhallituksen selvitykset vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin. Tarkastuslautakunta toteaa, että toimihenkilöt ja lautakunnat ovat perehtyneet ja vastanneet havaintoihin.

Sidonnaisuusilmoitukset annettiin kunnanvaltuustolle tiedoksi 20.3.2023 § 6.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopistealueet vuonna 2022

Tarkastuslautakunnan arvioinnin erityisenä painopistealueina vuonna 2022 olivat sosiaali- ja terveystaloudet, jotka olivat viimeistä vuotta kunnan järjestämistä vastuulla. Muiden palvelualueiden osalta arvioinnit toteutuivat pääosin suunnitelman mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan itsearviointi ja selvitys vuoden 2022 työskentelystä

Lautakuntatyöskentely on onnistunut tavoitteissaan:

Kuntalain mukaiset tarkastuslautakunnan tehtävät on saatu hoidettua. Arviointisuunnitelman 2022 mukainen arviointitoiminta on pääosin toteutunut. Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa on ennen tilinpäätöksen käsittelyä. Arviointityön perusteella on palvelualueilla tehty korjaavia toimenpiteitä.

Sähköinen sidonnaisuusrekisteri otettiin käyttöön vuoden 2021 lopussa ja vuosi 2022 oli ensimmäinen täysi vuosi, kun se oli käytössä.

Tarkastuslautakunta on osallistunut tarkastuslautakunnan toiminnan lakisääteisiin tehtäviin, kunnan toiminnan ja talouden ohjaamiseen ja valvontaan sekä arviointiin liittyvään koulutukseen.

Kehittämiskohteita:

Lautakunnan jäsenten tiedollista ja tietoteknistä osaamista olisi hyvä vahvistaa tehtävän arviointityön tehostamiseksi. Yhteistyön käytännön toteutusta varten olisi hyvä olla sähköinen alusta käytettävissä. Käytettävänä olevan laitteiston tekninen taso ja käytettävyyden on niin vaihteleva, ettei sitä pysty täysin hyödyntämään lautakuntatyössä.

Valtuuston ja tarkastuslautakunnan yhteistyötä voisi edelleen lisätä ja kehittää.

2 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Vuonna 2022 Ukrainaan kohdistunut hyökkäyssota vaikutti monella tavoin kunnan toimintaa. Muuan muassa sotapakolaisten saapuminen Siilinjärvelle aiheutti mittavan asuttamis- ja avustamistarpeen, jonka Siilinjärven kunta hoiti mallikelpoisesti valtakunnallisella tasollakin arvioitaessa.

Vuosi 2022 oli viimeinen vuosi, jona sosiaali- ja terveystalvet olivat kunnan järjestämistä vastuulla. Tämä aiheutti monenlaista valmistelutyötä, mikä kuormitti kunnan työntekijöitä.

2.1 Strategiset tavoitteet

Kasvu

Strategiassa kasvutavoitteina ovat väestön ja työpaikkojen kasvu, monimuotoinen asuminen sekä vetovoimainen ja yrittäjäaktiivinen kunta.

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Toteutuminen 2022	Arvio
Uusien asuntojen määrä	+150 asuntoa / v	+200 asuntoa	●
Väestön kasvu	Väestön määrä pysyy nykyisellään	-50 henkeä	●
Työpaikkojen kasvu	+50 työpaikka / v	+119 työpaikkaa (2020–2021)	●

● = tavoite saavutettu ● = tavoite saavutettu osittain ● = tavoitetta ei ole saavutettu

Hyvinvointi

Strategiassa mainitut hyvinvoinnin tavoitteet ovat sivistyksen, sosiaalisen toimintakyvyn ja terveyden edistäminen, viihtyisä elinympäristö, monipuoliset harrastusmahdollisuudet sekä osaava ja innostunut henkilöstö.

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Toteutuminen 2022	Arvio
Kuntalaisten mielen hyvinvointi paranee ja päihteiden käyttö vähenee	Hyvän mielen kunta -hankkeen toteuttaminen: tarkistuslistan käyttöönotto	Tarkistuslistaa on täsmennetty kuntien käyttöön. Täsmennetty tarkistuslista otetaan käyttöön kunnan laajassa hyvinvointikertomus ja -suunnitelmatyössä IPC-koulutuksiin on osallistuttu	●
	IPC-menetelmäkoulutus ja käyttöönotto	On otettu käyttöön	●
	Perhekeskustoimintamallin käyttöönotto	Suunnitelman toteuttaminen on käynnissä	●
	Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman jalkauttaminen		●

Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet paranevat	Kuntalaisten osallistumisessa hyödynnetään sähköisiä kanavia ja kuntalaisraateja. Lapsiparlamentti toimii	Lapsiparlamentin toiminta käynnistyi 2022. Useita kuntalaiskyselyitä toteutettiin Osallistuvan budjetoinnin kokeilun suunnittelu käynnistyi	
Hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan monialaisesti yhteistyössä tulevan hyvinvointialueen, 3. sektorin sekä muiden paikallisten ja alueellisten toimijoiden	Kunnan palvelurakenne mahdollistaa toimivan ja vaikuttavan hyvinvoinnin edistämisen Kunnassa toteutetaan systemaattisesti päätösten ennakkovaikutusten arviointi (EVA)	Kunnassa toimii monilaisia yhteistyöryhmiä yhteistyö ja palveluiden koordinoimiseksi Järjestettiin kaksi työpaikkaa, joiden perusteella arviointiohjeistusta ja -lomaketta muokattiin. EVA:usta toteutettiin	

 = tavoite saavutettu = tavoite saavutettu osittain = tavoitetta ei ole saavutettu

Talous

Kunnan strategiassa taloustavoitteina ovat investointikyky sekä tulokselliset palveluprosessit.

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Toteutuminen 2022	Arvio
Velkamäärä €/asukas alle kuntien keskiarvon	Kunnat keskimäärin 3 363 €/asukas Taseluonteisten nettoinvestointien omarahoitusosuus on suunnitelmakaudella keskimäärin vähintään 80 %	3 170 €/asukas Tilinpäätöksen ja vuosien 2023–2024 perusteella 88 %	

 = tavoite saavutettu = tavoite saavutettu osittain = tavoitetta ei ole saavutettu

Yhteenveto

Kunnan kasvulle asetetuista strategisista tavoitteista toteutuivat uusien asuntojen ja työpaikkojen määrän kasvu. Väestömäärän osalta tavoitetta ei saavutettu. Positiivisena asiana voidaan mainita sähköisten kanavien sekä sosiaalisen median käytön lisääntyminen. Hyvinvoinnin tavoitteista lapsiparlamentin toiminta alkoi.

2.2 Talousarvion toteutuminen

Kertynyttä ylijäämää on taseessa nyt noin 3,685 M€. Tämänhetkisen taloussuunnitelman mukaan ylijäämä on kuitenkin supistumassa vauhdilla ja on vuonna 2023 enää 0,563 M€. Ennustetulla kehityskaarella tulos menee alijäämäiseksi vuodesta 2024 lähtien. Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talouden sopeuttaminen on edelleen välttämätöntä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen Pohjois-Savon hyvinvointialueen vastuulle tulee jatkossa vaikuttamaan kunnan talouteen. Valtuusto hyväksyi 14.12.2020 § 42 talouden pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) vuoteen 2026 saakka, mutta uusia toimenpiteitä edelleen tarvitaan. Pitkän tähtäimen suunnitelma tulee ulottaa kaikille kuntakonsernin osa-alueille.

Taulukko 3. Talousarvion ja toteuman vertailu (sis. sisäiset erät).

1000 €	Talousarvio	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	20 262	23 581	16,4
Valmistus omaan käyttöön	135	151	11,7
Toimintakulut	-177 819	-164 432	92
Toimintakate	-140 188	-140 701	100
Verotulot	97 590	100 115	10,3
Valtionosuudet	43 115	43 830	102
Rahoitustuotot ja -kulut	1 009	1 111	110
Vuosikate	1 526	4 355	285
Poistot ja arvonalentumiset	-6 723	-6 740	100
Satunnaiset erät			
Tilikauden tulos	-5 197	-2 385	46
Tilinpäätössiirrot		16	
Tilikauden yli- tai alijäämä	-5 197	-2 369	46

2.3 Kuntakonserni

Siilinjärven kunnan konserniin kuului vuoden 2022 lopussa viisi tytäryhtiötä: Siilinjärven Pysäköinti Oy:n, Siilinjärven Uimala Oy:n alakonserni, Siilinjärven Kotipolku Oy:n alakonserni, Kiinteistö Oy Asematie 11:n ja Kiinteistö Oy Isoharjan. Näiden kaikkien omistusosuus oli 100 %. Asematie 11:n osakeomistuksen arvo on nollattu jo vuonna 2018. Konserniyhtiöiden toimintaa on tilinpäätöksessä avattu.

Kuntayhtymiä oli vuoden lopussa neljä, Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin Ky, Vaalijalan Ky, Savon koulutuskuntayhtymä ja Pohjois-Savon liitto.

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Toteutuminen 2022	Arvio
Kasvu: Vetovoimainen ja elinvoimainen kunta	Konserniyhtiöiden toiminta tukee kasvutavoitteita	Innocumin uuden monitoimirakeenuksen rakentaminen aloitettiin lokakuussa 2022 Kotipolku Oy:n asuntokanta lisääntyi kahdella kerrostalolla ja rivitalokohteella	● ●
Hyvinvointi: Kuntalaisten ja Siilinjärven kunnan työntekijöiden hyvinvoinnin ja arjen turvallisuuden huomioiminen toiminnassa (kuten tilat ja palvelut Esteettömyys toimintojen järjestämisessä	Konserniyhtiöt huomioivat toiminnassaan ja sen kehittämisessä kunnan hyvinvointikertomuksessa esitetyt hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ja tavoitteet Toimintojen ja palvelutuotannon valmistelussa huomioidaan lapsiperheiden, liikuntarajoitteisten ja ikääntyvien tarpeet	Kuntalaisten ja henkilöstön hyvinvointia edistetään laaja-alaisesti: eri hankkeilla on edistetty eri kohderyhmien hyvinvointia Uusi terveyskeskus valmistui Esteettömyys huomioidaan uudisrakentamisessa ja korjaamisessa. Esteettömyyden edistämiseksi tehdään monialaista yhteistyötä	● ● ●
Talous: Konsernin omavaraisuusaste (%) Konsernin kertynyt alijäämä / asukas Kuntakonsernin rahoituksen riittävyys ja vakavaraisuus	Ei heikkene merkittävästi nykytasosta (tp2019 = 26,8) Alle kriisikuntakriteerin / arviointimenettelyn rajojen (-1000 €) Vuositteen ja poistojen suhde on yli 80 % Tuloveroprosentti ei ylitä 2,0 %-yksiköllä kaikkien kuntien keskimääräistä painotettua tuloveroprosenttia Lainojen ja vuokravastuiden määrä / asukas ei ylitä kaikkien kuntien vastaavaa yli 50 %:lla (v. 2021 9 065 €) Laskennallinen lainahoitokate on yli 0,8 %	Toteutui 26,1 % Konsernin ylijäämä 96 € / asukas Vuositteen poistoista 77,9 %. Kuntien keskimääräinen painotettu tuloveroprosentti oli 20,01 % Asukaskohtaiset lainat ja vuokravastuut olivat 10 999 € Laskennallinen lainahoitokate 0,6 %	● ● ● ● ●

Edustajien raportointi tytäryhteisöstä kunnanhallitukselle	Strategian toteutuminen	Toteutunut	●
Tytäryhteisöjen raportointi toiminnasta konserniohjeistuksen mukaisesti	Peruskunnan raportointirytmi	Toteutunut	●
Tytäryhteisöjen laajaa merkitystä omaavat päätökset	Konsernijohton evästys konserniohjeiden mukaisesti	Konserniohjauskeskustelut 2 kertaa / v	●

● = tavoite saavutettu   ● = tavoite saavutettu osittain   ● = tavoitetta ei ole saavutettu

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnalle kuuluu konsernitasoinen arviointi. Siilinjärven kuntakonsernin tytäryhtiöiden toimintaa ohjaa käytännössä osakeyhtiölaki. Tämä vaikuttaa myös toiminnan ja tietojen saannin läpinäkyvyyteen. Kuntakonsernin tasoista arviointitoimintaa vaikeuttaa puutteellinen tiedon saaminen tytäryhteisöistä.

Talous

Konsernin tulos oli noin 3,094 M€ alijäämäinen. Omavaraisuusaste oli 26,1 %, mikä on edelleen heikko, kun sitä verrataan kuntien keskiarvolukuun (vuonna 2021 42,3 %).

Taulukko 4. Konsernin talouden tunnusluvut

Tunnusluku	2020	2021	2022
Vuosikate, M€	16,2	13,6	10,2
Investoinnit, M€	10,3	17,6	16,7
Investointien tulo-rahoitus, %	155,3	78,1	61,5
Konsernitaseen loppusumma, M€	249,9	256,0	257,2
Omavaraisuus, %	27,5	27,4	26,1
Lainat ja vuokravastuut, M€	205,9	211,6	233,6
Kertynyt yli-/alijäämä, € per asukas	156	236	96
Lainamäärä, M€	151,9	155,3	153,3
Lainamäärä, € per asukas	7 151	7 294	7 218

Kriisikuntakriteerin tunnuslukujen mukaan kriisikuntakriteerit eivät Siilinjärven kunnan osalta täyttyneet.

Tytäryhtiöt

Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskus

Uimalakiinteistön vuodelle 2022 suunniteltua peruskorjaustyön aloitusta lykättiin vuoteen 2025, jolloin kiinteistön kokonaistilannetta arvioidaan uudelleen.

Siilinjärven Uimala Oy

Uimalan toiminta on jatkunut ennallaan kiinteistön peruskorjauksen ajankohdan siirryttyä vuoteen 2025. Tavoitteena oleva 6000 asiakas / kk toteutui.

Siilinjärven Pysäköinti Oy

Tilikauden tulos oli tappiollinen (-26 262 €) johtuen liiketilojen kirja-pitoarvon alentamisesta vuosille 2022–2027. Yhtiön tavoitetasona on 0-tulos.

Siilinjärven Kotipolku Oy

Kunta osti vuonna 2022 koko Siilinjärven Kotipolku Oy:n osakekannan vähemmistöosakkailta. Kotipolku Oy:n rakennuttamana valmistui vuonna 2022 yhteensä 67 asuntoa kerrostaloihin Asematielle ja rivitaloihin Metsontielle. Kotipolku Oy on ollut merkittävässä roolissa ukrainalaisten pakolaisten asuttamisessa.

Kiinteistö Oy Isoharja

Tilojen käyttöaste on vuonna 2022 ollut keskimäärin 96 % tasolla, mikä ylitti yli 92 %:n tavoitetason. Uuden monitoimitalon rakentaminen käynnistyi syksyllä 2022. Uuden toimitalon tiloista on vuokrattu noin 58 %, kun vuokrauksen tavoitetaso on 60 % suunnitelluista neliöistä.

Kysymyksiä

3 Palvelualueet

Tarkastuslautakunta on arvioinut tavoitteiden toteutumista siltä osin kuin se on mahdollista. Palvelualueiden valtuuston sitovat tavoitteet pääsääntöisesti toteutuivat.

3.1 Elinvoima- ja konsernipalvelut

Palvelualueen toimintatuotot toteutuivat 0,226 M€ (3,0 %) talousarviota suurempina. Vuokra-
tuotot olivat 0,602 M€ (31 %) talousarviota suurempia, mutta muut toimintatuotot olivat
0,720 M€ (-47 %) talousarviota pienemmät. Toimintakulut toteutuivat -0,671 M€ (5,1 %) ta-
lousarviota pienempinä. Toimintakate oli 0,442 M€ talousarviota pienempi.

Vuonna 2022 pidettiin ensimmäistä kertaa hyvinvointialueiden aluevaalit, joiden järjestämi-
seen kunta on osallistunut.

Tarkastuslautakunnan sitovaksi tavoitteeksi valtuuston asettamaa sidonnaisuuksien ilmoitta-
misvelvollisuuden noudattamista on valvottu ja ilmoitukset on saatettu valtuustolle tiedoksi.
Sidonnaisuustiedot ovat julkisesti nähtävillä reaaliaikaisessa sidonnaisuusrekisterissä kunnan
verkkosivuilla.

Kasvu

Väestömäärä väheni 50 hengellä. Luonnollinen väestönkasvu osoitti laskutrendiä ja muuttoliike
oli tappiollinen. Työttömien määrä väheni ja kunnan työttömyysaste oli maakunnan pienin.
Asuntoja valmistui ennätysmäärä 220 kappaletta. Vuonna 2022 hyväksyttiin useita yleiskaa-
voja.

Hyvinvointi

Joukkoliikenteessä otettiin 1.2.2022 käyttöön yhden vyöhykkeen hinta Siilinjärvi-Kuopio yh-
teysvälillä, mikä on osaltaan ollut vaikuttamassa matkustajamäärien kasvuun.

Talous

Uusi leasinghankkeena toteutettu terveyskeskus valmistui ja toiminta alkoi siellä syksyllä
2022. Uuden pelastusaseman rakentaminen alkoi niin ikään. Ahmon koulukeskuksen, Siilinkos-
ken päiväkodin ja Siilinlahden koulun valmistelutyöt alkoivat. Kouluhankkeiden osalta valtuusto
myönsi urakkalimitin noston nousseiden rakennuskustannusten vuoksi. Sisäilmaongelmien
vuoksi käytössä olevien väistötilojen vuokratulot olivat vuoden lopussa noin 0.164 miljoona
euroa kuukaudessa.

3.2 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden ulkoiset toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 0,336 M€:lla. Ulkoiset toimintakulut ylittivät talousarvion noin 0,937 M€:lla. Kun huomioidaan myös sisäiset kulut, ylitys on 0,857 M€:a. Ulkoiset palvelun ostot ylittivät talousarvion noin 1,018 M€:lla. Merkittävin ylitys tapahtui varhaiskasvatuksen palvelusetelikeluissa, jotka ylittyivät 0,617 M€:lla.

Vuoden 2022 talousarviossa arvioitiin keskeisiksi toiminnan muutosten taustatekijöiksi ja toiminnan muutoksiksi mm. seuraavat:

- syntyvyyden lasku
- lakimuutosten vaikutus toimintaan
- liikuntaneuvonnan tarve ja kohtaavan nuorisotyön tarve
- hyvinvointialueeseen valmistautuminen ja perhekeskustoimintamallin käyttöönotto
- sisäilmaongelmien ratkaiseminen.

Vuonna 2022 syntyvyys oli 174 lasta. Toistaiseksi lasten määrän vähentyminen on näkynyt ennen kaikkea varhaiskasvatuksessa. Toimintavuoden 2021–22 alussa lopetettiin toiminta Harjamäen ja Päivärinnten päiväkodeissa. Lakkautuksesta huolimatta varhaiskasvatuksen asiakaspaiikkoja on pystytty tarjoamaan lakisääteisessä ajassa, osin palvelusetelillä. Jatkossa lasten määrän väheneminen tulee näkymään myös perusopetuksen oppilasmäärissä.

Sivistyspalveluiden tehtäväkentässä on tullut voimaan useita lakimuutoksia vuoden 2022 aikana, joilla on ollut vaikutusta toimintaan tai talouteen. Keskeiset muutokset ovat:

- muutokset varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin
- varhaiskasvatuksessa olevan lapsen oikeus saada tarvitsemaansa pedagogista tukea
- oppivelvollisuuden asteittainen kohoaminen
- sitova kuraattorimitoitus.

Vuoden 2022 aikana valmisteltiin yksilökohtaisten oppilashuoltopalveluiden siirtymistä hyvinvointialueelle sekä otettiin käyttöön perhekeskustoimintamallia. Koulukuraattorit ovat olleet suoraan opetuspalveluiden työntekijöitä. Vuoden 2022 aikana valmisteltiin heidän siirtymistensä hyvinvointialueelle.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen on edennyt vuoden 2022 aikana Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentamishankkeiden osalta sekä Siilinkosken päiväkotihankkeen osalta. Siilinkosken päiväkotihanke on edennyt kilpailutukseen.

Talousarviossa tunnistetut toiminnan riskit eivät ole pääsääntöisesti realisoituneet. Tunnistetuista riskeistä ovat osin toteutuneet koronan seuraukset palvelutuotannossa sekä kelpoisen henkilöstön saatavuus erityisesti varhaiskasvatuspalveluissa. Alkuvuoden 2022 aikana palvelutoimintaa jouduttiin koronan johdosta järjestämään poikkeavasti (esim. korona-altistusten johdosta oppilaita oli etäopetuksessa).

Ukrainan kriisin seuraukset ovat näkyneet myös sivistyspalveluissa odottamattomana palvelutarpeena. Kevästä 2022 lähtien perusopetuksessa on ollut ukrainalaisia lapsia maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, ja varhaiskasvatuksen palveluiden piiriin on myös tullut ukrainalaisia lapsia.

Tulosalueiden toimintakatetta on arvioitu suhteessa talousarviossa budjetoituihin toimintamenoihin ja -tuloihin.

Tulosalue	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate	Arvio
Opetuspalvelut	-29 596 294	1 251 396	-28 344 898	●
Varhaiskasvatuspalvelut	-18 831 909	1 253 266	-17 578 644	●
Kansalaisopisto	-1 053 047	193 024	-860 023	●
Kirjasto	-1 132 610	34 723	-1 097 888	●
Liikuntapalvelut	-1 649 841	70 871	-1 578 970	●
Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	-1 165 420	89 100	-1 076 320	●
Sitovuustaso yhteensä	-53 429 121	2 892 380	-50 536 742	●

● = tavoite saavutettu ● = tavoite saavutettu osittain ● = tavoitetta ei ole saavutettu

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Toteutuminen 2022	Arvio
<p>Kasvu: Oikein mitoitettu kuntalaisten tarpeita vastaava palveluverkko</p>	<p>Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita alueellisesti ja määrällisesti.</p> <p>Asiakastyytyväisyyskyselyissä keskiarvo vähintään 3, jos käytössä on 4 portainen asteikko. Vastaava taso, mikäli käytössä jokin muu asteikko.</p>	<p>Vuoden 2022 aikana ei ole tehty muutoksia palveluverkkoon. Nykyisen palveluverkon riittävyyden varmistamiseksi sivistyslautakunta on muuttanut koulunkäyntialueiden rajoja kokouksessaan 21.6.2022.</p> <p>Asiakasmäärien ennusteet on päivitetty ta23 valmistelun yhteydessä, jolloin ennusteita on peilattu palveluverkkoon.</p> <p>Varhaiskasvatuksen asiakas- ja henkilöstökyselyssä saavutettu tavoitetaso.</p>	<p>●</p> <p>●</p>
<p>Hyvinvointi: Terveelliset ja tarkoituksenmukaiset tilat, monipuoliset oppimisympäristöt</p>	<p>Kaikki yksiköt toimivat sisäilmaltaan turvallisissa toimitiloissa viimeistään vuonna 2025.</p> <p>Nykyisen oppimiskäsityksen mukaiset oppimisympäristöt kaikissa kouluissa ja varhaiskasvatuksessa.</p>	<p>Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulujen rakentamishankkeet ovat edenneet kilpailullisen neuvottelumenettelyn vaiheeseen.</p> <p>Siilinkosken päiväkodin rakentamisen edellyttämä kaavamuutos on saanut lainvoiman, mikä mahdollisti hankkeen suunnittelun jatkamisena.</p>	<p>●</p> <p>●</p>

<p>Virikkeellinen asuin- ja toimintaympäristö</p>	<p>Vuorelan sivukirjaston omatoimiasioinnin kehittäminen ja juurruttaminen</p> <p>Tarvetta vastaava liikuntapaikkaverkosto, lähiliikuntapaikkojen kehittäminen.</p> <p>Kansalaisopiston toimipisteiden määrä säilyy vuoden 2019 tasolla ja opetustuntien määrä lukuvuoden 2020–2021 tasolla.</p> <p>Kuntalaisten osallistaminen ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen.</p>	<p>Asiakkaita on opastettu aktiivisesti omatoimen käytössä, palvelua markkinoidaan asiakkaille.</p> <p>Vuoden 2022 aikana parannettu Kuilun ulkokuntoilualuetta ja Suinlahden koulun pihan liikuntamahdollisuuksia.</p> <p>Toimipisteiden määrä oli 30 eli v. 2019 tasolla.</p> <p>Lv. 2021–2022 toteutui 59 tuntia enemmän opetusta kuin edellisenä lukuvuonna.</p> <p>Hyvää tuovan kulttuurin Pohjois-Savo, kulttuuristrategia 2022–2030 valmistui. Osallisuushankkeita ja -toimia vahvistettu kulttuuritoimessa, samoin nuorten ohjaus ja neuvontapalveluja.</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>
<p>Osaava ja motivoitunut henkilöstö</p>	<p>Henkilöstön työtyytyväisyys vähintään samalla tasolla kuin kunnassa keskimäärin.</p> <p>Työtapaturmista ja ammattitaudeista johtuvia sairauspoissaoloja alle 150 päivää.</p>	<p>Seuraava henkilöstökysely toteutetaan vuonna 2023. Vuoden 2022 aikana on toteutettu vuoden 2020 kyselyn perusteella laadittuja kehittämistoimia.</p> <p>Henkilöstön sairauspoissaolot ovat olleet tavanomaista korkeammat vuonna 2022.</p> <p>Työtapaturmien osalta ei onnistuta saavuttamaan talousarvion tavoitetta. Sivistyspalveluissa työtapaturmat johtuvat merkittävässä määrin liukastumisista.</p> <p>Vuoden 2022 aikana työtapaturmat ovat aiheuttaneet 386 poissaolopäivää.</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>

<p>Talous: Taloudellinen palvelu- rakenne ja toimintatavat</p> <p>Tilojen käytön tehostaminen. Monikäyttöisyyden huomioiminen uusien tilojen suunnittelussa</p>	<p>Toiminta on Pohjois-Savon mittakaavassa kustannustehokasta.</p> <p>Kokonaiskäyttöasteen kasvu.</p>	<p>Toimintojen kustannustehokkuutta on eritelty tulosalueiden kohdalla.</p> <p>Uusien koulutilojen suunnittelussa on huomioitu myös muun kuin koulukäytön tarpeet.</p>	<p>●</p> <p>●</p>
--	---	--	-------------------

● = tavoite saavutettu   ● = tavoite saavutettu osittain   ● = tavoitetta ei ole saavutettu

Kysymyksiä

Kuinka varhaiskasvatuksen palvelutaso tullaan jatkossa ylläpitämään esim. uusilla rakenteilla olevilla asuinalueilla? Vuonna 2022 kunnan palvelusetelikulut kasvoivat asiakasmaksujen pienentyessä, jolloin perheet käyttivät ostopalveluja enemmän. Mikä on kunnan tuottamien varhaiskasvatuspalvelujen asema tulevaisuudessa?

Kuinka yhteistyötä teknisten ja sivistyspalveluiden välillä voisi edistää esim. kiinteistöjen huollon ja tilojen käytön tehostamiseksi?

3.3 Sosiaali- ja terveystaloudet

Toimintatuotot ylittivät talousarvion 2,56 M€:lla, mikä johtui ennakoitua suuremmista myyntituotoista (2,13 M€) sekä hankkeisiin saaduista tuista ja avustuksista (2,57 M€). Toimintakulut olivat 1,17 M€:a talousarviota suuremmat. Henkilöstökuluissa säästettiin talousarvioon nähden 0,856 M€:a. Palvelujen ostot ylittivät talousarvion 0,777 M€:lla. Myös muissa kustannuksissa talousarvio pääosin ylittyi. Toimintakate muodostui 1,396 M€ talousarviota paremmaksi.

Rekrytointien viiveet ja poissaolojen sijaistamattomuudet näkyivät taloudessa merkittävinä henkilöstökulujen säästöinä, mutta jonoina palveluihin sekä kasvuna palveluiden ostoissa, kuten vuokratyövoiman käytössä. Lisäksi henkilöstövajeen takia kesäkaudella jouduttiin keskeyttämään henkilöstön vuosilomia.

Sosiaali- ja terveystalouksien toiminnassa näkyi isot hankekokonaisuudet toiminnan kehittämisen lisäksi resursseissa. Näiden hankkeiden lisäksi vuoden 2022 aikana tuli kaksi uutta hanketta, RRP- ja Tulkoti-hankkeet, joissa Siilinjärven sosiaali- ja terveystaloudet olivat osatoteuttajana. Hankkeiden rekrytoinnit viivästyivät, eikä hankkeet kaikilta osin päässeet suunnitellusti käynnistymään. Hankkeilla kehitettiin vahvasti palvelutuotantoa ja toimintamalleja kohti hyvinvointialuetta.

Hallinnon alla oli myös resurssivajasta, vaikeutta saada rekrytoida pitempiin poissaoloihin tekijää. Normaalin työn lisäksi tehtiin useamman yhtäaikaisen hankkeen hallinnointia ja valmisteltiin sosiaali- ja terveydenhuollon siirtymistä hyvinvointialueelle.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotoissa myyntituottoja kertyi 0,415 M€:a enemmän (mm. kotikuntakorvaukset, myyntituotot kunnilta, muut korvaukset valtiolta) ja maksutuottoja 0,203 M€:a enemmän. Avustuksia kertyi 1,913 M€:a enemmän, johtuen muun muassa Covid-19-epidemiasta aiheutuneista korvauksista. Toimintatuottoja nostivat myös hankkeille saatu rahoitus.

Toimintakuluissa henkilöstömenojen säästö johtuu pääosin rekrytointihaasteista ja henkilöstövajauksesta. Palvelujen ostoissa ylitettiin talousarvio 0,777 M€:a. Suurimpina menoerinä olivat koronatestausten ostot ja työvoiman vuokraus. Avustukset ylittivät 0,504 M€:a, johtuen sairanhoidopiiriin alijäämän kattamisesta. Muissa toimintakulut toteutuvat lähes talousarvion mukaisesti.

Sosiaali- ja perhepalvelut

Henkilöstön saatavuus kaikissa henkilöstöryhmissä muodostui lähes mahdottomaksi lyhyissä sijaisuuksissa. Psykologien osalla päädyttiin käyttämään ostopalveluja, mutta virkatehtävissä ei ostopalvelujen käyttö mahdollistunut. Henkilöstövajeet heikensivät palvelutuotantoa, jolloin palvelujen järjestäminen viivästyi. Valvovalle viranomaiselle annettiin selvitys lasten psykologisten tutkimusten tilanteesta.

Kuntaan saapui ukrainalaisia pakolaisia keväästä alkaen ja neuvolapalveluiden vastuulle tuli muuttavien lasten terveystarkastuksien järjestäminen.

Lapset puheeksi -keskustelujen tarjoaminen 4-vuotiaisten neuvolassa ei käynnistynyt työtilanteesta johtuen. Terveystalouksien sijaisuuksia oli ajoittain täyttämättä ja lasten ikäkausitarkastuksien toteuttaminen priorisoitiin toiminnassa.

Hyvinvointialueen valmistelu vaati esihenkilöiden ja henkilöstön työaikaa valmistelutyöryhmissä ja toiminnan tietojen keräämisessä. Valmistelutyö oli työtä omien työtehtävien ohella ja henkilöstövajeiden lisäksi vaikutti henkilöstöä kuormittavasti.

Hoiva- ja vanhustalvelut

Hoiva- ja vanhustalveluiden suurimmaksi riskiksi on muodostunut työvoiman saatavuus, varsinkin kotihoidon puolella, mikä kuormitti vakituista henkilökuntaa ja lisäsi sairauslomien määrää. Sosiaali- ja terveystalveluissa aloitti oma oppisopimusryhmä syksyllä 2021. Tästä ryhmästä valmistui vuoden 2022 lopulla lähihoitajia, jotka työllistyivät hoiva- ja vanhustalveluihin.

Ympäri vuorokautisen hoivan yksiköihin on vahvistettu henkilöstömitoitusta portaittain lain edellyttämälle tasolle. Kotitalveluissa viisi tutuinta hoitajaa on tehnyt 46 % käynneistä tavoite oli 60 %.

Kotihoidon talveluja monipuolistettiin aloittamalla keväällä virtuaalikotihoidon talvelu. Talvelun piirissä oli vuoden lopussa 20 asiakasta. Talvelu koettu hyvänä ja toimivana. Kotihoidon henkilöstö osallistui kehityshankkeeseen OSPA-hanke.

Terveystalvelut

Vuosi 2022 on ollut edelleen hankala terveystalveluiden toteuttamiselle. Henkilökunta on sairastunut runsain määrin koronaan ja toimintaa on jouduttu jatkuvasti sopeuttamaan kulloiseenkin tilanteeseen. Hoitajatilanteen heikkeneminen näkyy voimakkaasti Siilinjärvelläkin, si- jaisten saaminen on hankalaa. Vastaanottoaikoja ei ole ollut riittävästi.

Erikoissairaanhoido

Hoitajapula vaikuttaa ja toimintoja on jouduttu supistamaan. Erikoissairaanhoidon kustannukset toteutuivat 0,243 M€:a vähemmän kuin talousarviossa oli varauduttu.

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Toteutuminen 2022	Arvio
Kasvu: Sosiaali- ja terveystalveluiden tehtävä on varmistaa kuntalaisten tarpeisiin vastaavat sotetalvelut	Palvelut ovat lähellä kuntalaisia ja helposti saatavissa	Palvelutuotantoa pystyttiin järjestämään talveluverkon mukaisesti lähellä kuntalaisia ja helposti saavutettavissa. Talvelutuotantoon vaikutti henkilöstösaatavuus, jonka vuoksi vastaanottoaikoja jouduttiin perumaan sekä vastaanottoajan saaminen ja talveluiden järjestäminen viivästyi.	●
	Vastaanottotalvelut ja suunterveydenhuolto hoitotakuun mukaisesti	Vastaanottotalvelut ja suun terveydenhuolto on pystytty järjestämään hoitotakuun mukaisesti lukuun ottamatta suukirurgian ajoittaista hoitotakuun ylittämistä.	●
	Keskimääräinen hoitoaika 7 vrk	Keskimääräinen hoitoaika 5,7 vrk.	●

	Käyttämättä ja peruuttamatta jääneiden vastaanottoaikojen osuus 1,2 % - 1,5 % Peittävyys 6,5 %	Käyttämättä ja peruuttamatta jääneiden vastaanottoaikojen osuus 0,34 %. Toistaiseksi peittävyyttä ei saada teknisistä syistä johtuen.	
Hyvinvointi: Henkilöstön työhyvinvoinnin ja saatavuuden parantaminen henkilöstön osallisuutta vahvistaen, ammatillisia kehittymismahdollisuuksia lisäten ja lähiesimiestyötä tukien	Ammattitaidon ylläpitäminen 3,0 kpv/v Avoinna olevaan tehtävään ka. 3 hakijaa	Ammattitaidon ylläpitämisen osalta aikavälillä 1.1.-31.12.2022 koko henkilöstön osalta on ollut keskimäärin 2,9 kpv. Vakinaisen henkilöstön osalta on 2,3 kpv. Sosiaali- ja terveystalouksissa on ollut ajanjaksolla 1.1.-16.10.2022 rekrytointitehtäviä 172, joihin hakijoita on ollut yhteensä 501, eli keskimäärin 2,9 hakijaa/rekrytointi. Huomattavaa on, että osaan avoinna oleviin tehtäviin/virkoihin ei ole ollut yhtään hakijaa. Rekrytoinnit siirtyivät hyvinvointialueen hoitettavaksi 17.10.2022, josta ei ole saatavissa rekrytointien määriä ja hakijoita.	
Talous: Sosiaali- ja terveystalouksien kustannusvaikuttava järjestäminen	Toiminta on Pohjois-Savon alueella kustannustehokasta: -terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset / asukas -sosiaalihuollon ikävakioidut kustannukset / asukas	Kuntaliiton lopetettua tietojen keräämisen, Pohjois-Savon alueen terveyden- ja sosiaalihuollon ikävakioituja kustannuksia/asukas ei ollut saatavilla.	

 = tavoite saavutettu = tavoite saavutettu osittain = tavoitetta ei ole saavutettu

3.4 Tekniset palvelut

Teknisten palveluiden toimintamuoto olivat 0,18 M€:a talousarvioita suuremmat, mikä johtui lähes kokonaan ulkoisten myyntituottojen kasvusta.

Toimintakulut olivat 0,50 M€:a talousarvioita suuremmat johtuen ulkoisten palvelujen ostojen (0,3 M€) ja muiden ulkoisten toimintakulujen kasvusta (0,15 M€) kasvusta. Toimintakate suuren 0,36 M€ suhteessa talousarvioon.

Vuonna 2022 saatiin käyttöön leasing-mallilla hankitut traktorit ja kuorma-auto.

Valtuuston sitovat tavoitteet	Tavoitetaso	Toteutuminen 2022	Arvio
Kasvu: Vastataan rakentamisella kunnan väestönkasvun tavoitteeseen	Pitkántähtäimen mukainen suunnittelu ja hallittu kasvu Asemakaavojen toteutuminen.	Radantauksen teollisuusalueesta katujen rakentaminen hyväksytyin työohjelman mukaisesti toteutui. Vuonna 2022 ei ollut uutta asemakaavarakentamista.	
Hyvinvointi: Vanhoista alueista huolehtiminen	Pitkántähtäimen mukainen kunnossapito	Leppäkaarteentiellä jatkettiin infran saneeraus työhön hyväksytyin työohjelman mukaisesti.	
Talous: Tiukka talouskuri	Talousarvion mukainen toiminta	Käyttötalous on ylitysriski: runsas lumien talvi aiheutti lisää avaruskertoja ja lumenajoja.	

 = tavoite saavutettu = tavoite saavutettu osittain = tavoitetta ei ole saavutettu

Sitovuustason talousarvio toteutui lähes suunnitellulla tavalla, vaikka talvikausi aiheutti ylimääräisiä talvikunnossapidon kustannuksia. Lisäksi polttoaineiden hinta lähti v. 2022 voimakkaaseen nousuun.

Kuntatekniikka (informatiivinen valtuuston nähden)

Kuntatekniikan osalta uusien asuinalueiden infran rakentamisessa Suutarintien osalta suunnitelma toteutui. Päivärinne/Mutkajouheen ja Siilinkoskentien osalta urakka kilpailutettiin v.2022.

Vanhojen asuinalueiden infran saneeraus toteutui Leppäkaarteentien osalta viimeistelytyöt vaille valmiiksi.

Pyylammen (Suruttomankierto) vesihuollon (Kuopion vesi oy) ja kadunrakentamisen työmaalla yhteensovittamisvaikeus: tilalle Sulkavanniitty/Niittymäen saneeraus, joka on viimeistelytyöt vaille valmis.

Kuntatekniikka varautuu ja reagoi esim. tiedottamisella tulevaan talvikauteen ja myös siihen, mitkä ovat kiinteistön velvollisuudet.

Harjamäen kevyen liikenteen alikulkusilta saneerattiin. Vahvistettiin infraomaisuuden hallintaa Trimble/Locus järjestelmässä.

Tuottojen ja palvelujen ostot vähenivät pääasiassa rakentamisen lopettamisesta Kuopion vesi Oy:lle (läpilaskutus). Talvikunnossapidosta aiheutui budjetoitua suuremmat kulut.

Säästöjä tuli puistopuolen henkilöstökuluissa.

Kysymyksiä

Kuinka yhteistyötä teknisten ja sivistyspalveluiden välillä voisi edistää esim. kiinteistöjen huollon ja tilojen käytön tehostamiseksi?

3.5 Yhteiset palvelut

Toimintatuotot toteutuivat 0,314 M€:a talousarviota suurempina. Toimintatuotoissa sisäiset myyntituotot olivat 0,198 M€:a talousarviota suuremmat. Toimintakulut toteutuivat 0,900 M€:a talousarviota suurempina. Suurimpina eroina olivat henkilöstökulut 0,196 M€:a ja palvelujen ostot 0.316 M€:a talousarviota suurempina. Toimintakate toteutui 0,585 M€:a muutostalousarviota pienempänä.

Yhteisten palvelujen toimintaan vaikuttivat vuonna 2022 erityisesti hyvinvointialueen uudistukseen kohdistuva työpanos, Ukrainan sodan seurauksena maahanmuuttopalvelujen toiminnan käynnistäminen sekä ruokapalveluiden keittiöverkostosuunnitelman muutokset. Vanhan pappilan keittiön tulevat muutokset aiheuttivat ennakoimattomia irtisanoutumisia, jonka seurauksena vuokratyövoiman tarve kasvoi loppuvuoteen kasvattaen toimintakuluja 0.388 M€:a budjetoitua enemmän.

Tietosuoja- ja tietoturvan koulutus alusta on otettu käyttöön ja tavoitteena on, että henkilöstöstä 100 % suorittaa pakolliset koulutukset. Vuoden 2022 lopussa 59 % peruskunnan henkilöstöstä oli suorittanut koulutukset.

Hyvinvointi

Henkilöstöllä on käytössä modernit työvälineet sekä, tiedonsiirron integraatioalusta ja kunta-laisten verkkomaksaminen on otettu käyttöön. Omakunta-portaali viivästyi aikataulusta toimitajaviiveiden johdosta.

Talous

Vuoden 2022 aikana inflaatio kohosi yli 7 %:iin ja korkotason nousu miinukselta oli nopeaa. Nykyisestä lainakannasta on 70 % suojattu. Korkotason nousu nostaa vuoden 2023 alkaen kustannuksia.

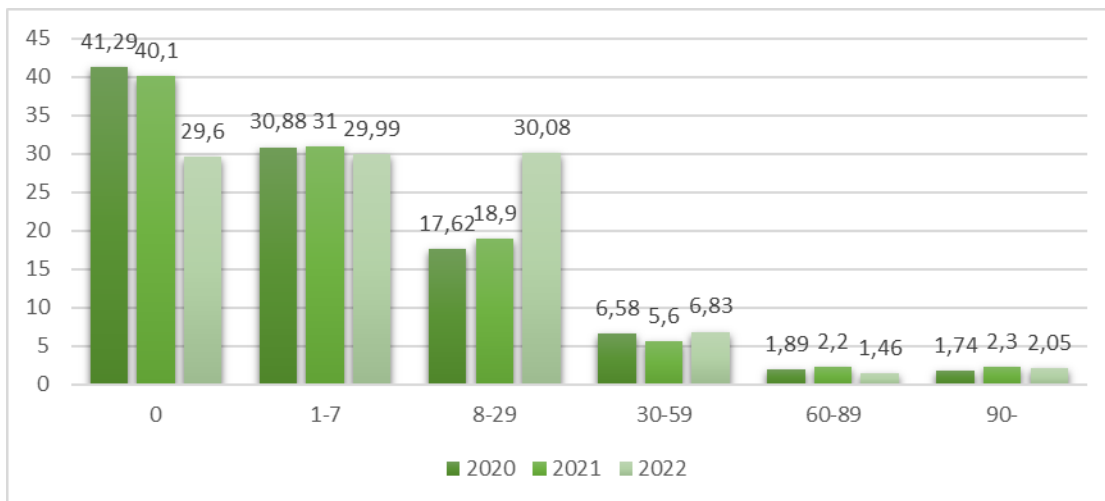
Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluja työllisti vuonna 2022 Hyvinvointialueeseen liittyvät YT-neuvottelut ja yli 500 työntekijän siirtoon liittyvät käytäntöön tehtävät.

Kunnan haasteena on edelleen rekrytointi sekä työpaikkojen pito- ja vetovoimaisuus.

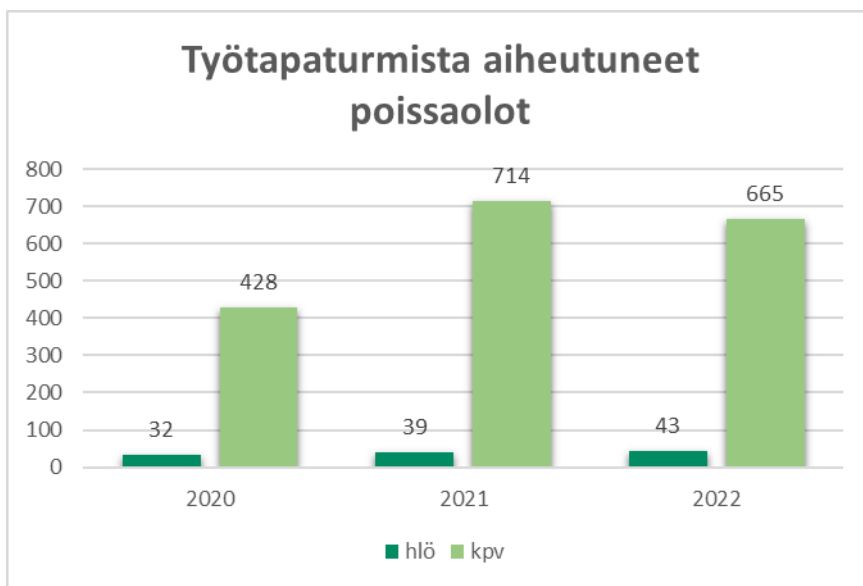
Korona ja sitä seuranneet lukuisa virustaudit kasvattivat sairauspoissaoloja lisäten työterveyskustannuksia. Sairauspoissaolojen kokonaismäärä kasvoi merkittävästi ja varsinkin poissaolot esimiehen luvalla (1–5 kpv) lähes tuplaantuivat. Lisäksi hyvinvointialueuudistuksen seurauksena ilmeni jaksamishaasteita.

Matalan kynnyksen tukimuodoista henkilöstölle tarjottiin Auntien kautta ennaltaehkäisevää mielenterveyden verkkovälitteistä palvelua, jonka käyttöä on jatkettu sen saaman hyvän palautteen vuoksi.

Kuva 1. Sairauspoissaolot pituuden mukaan, %-osuus henkilöstöstä.

Työtapaaturmien poissaoloja kertyi 665 kalenteripäivää, joten tälle asetetusta vähentymisen tavoitteesta, alle 400 kalenteripäivää, jäätiin selvästi. Vuonna 2022 sattui yhteensä 117 työtapaaturmaa, joista 11 oli vakavia, yli 30 päivän poissaoloon johtanutta tapaturmia. Tapaturmia sattui työssä 85 kpl, työmatkalla 20 kpl ja 7 matkalla asiakkaan luo.

Kuva 2. Työtapaaturmista aiheutuneet poissaolot 2020–2022 hlö/kalenteripäivää.

Sairauspoissaolokustannukset kasvoivat edelleen edellisiin vuosiin verrattuna. Työkyvyttömyyden kokonaiskustannukset ovat kasvaneet lisääntyneiden sairaspöissaolojen ja kasvaneiden työterveyshuollon kustannusten myötä.

Kuva 3. Sairauspoissaolokustannukset 2020–2022 (Keva Avaintiedot).

Työsuojelukaudella 2022–2025 aloitti Siilinjärvellä ensimmäistä kertaa päätoiminen työsuojeluvaltuutettu. Sosiaali- ja terveystieteiden puolella työsuojeluvaltuutettu toimi oman toimen ohessa, tehden työstä n. 60 %:a työsuojelutyötä.

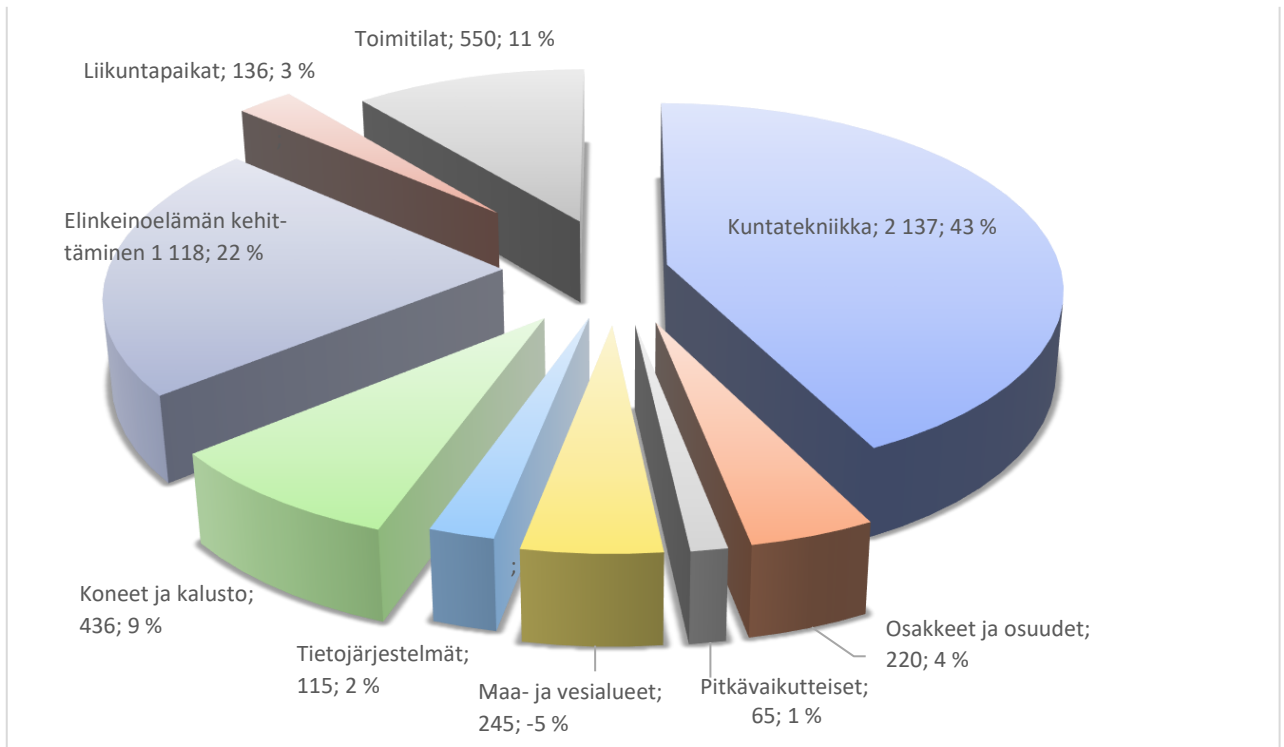
Kysymyksiä

Mitä toimia kunnalla on suunnitteilla työhyvinvoinnin ja työkyvyn edistämiseksi?

Työtapaturmista aiheutuneet poissaolopäivien määrä on hälyttävän suuri. Mitä keinoja kunnalla olisi ehkäistä työtapaturmia niin työmatkojen osalta kuin työpaikoilla?

4 Investoinnit

Kuva 4. Nettoinvestoinnit 2022.

Investoinnit olivat vuonna 2022 yhteensä 4,917 M€:a (brutto). Vuosikate riitti investointeihin, koska bruttomenoista jäi käyttämättä 1,768 M€:a. Käyttämätön osuus muodostui teknisen lautakunnan osalta lykkäytyneen Siilinkosken päiväkodin osuudesta (0,800 M€) ja kuntatekniikan maa- ja vesirakenteiden osuudesta (0,600 M€). Suurimmat investointierät olivat kuntatekniikka (2,137 M€), elinkeinoelämän kehittäminen (1,118 M€) sekä toimitilat (0,550 M€).

Toteutuneet tuotot olivat 0,383 M€:a. Summaan sisältyi maa-alueyntyjä (0,296 M€) ja KUILUN montun suunnitteluavustus (0,077 M€).

Kokonaisuudessaan nettoinvestoinnit olivat 4,533 M€:a. Nettoinvestoinnit olivat 213 €/asukas. Vuosikate kattoi investointimenoista 96 %.

5 Eriytetyt tilinpäätökset

Toimitilojen ylläpito

Toimitilojen ylläpidon toiminnalliset muutokset ovat pääasiassa eriä, joihin ei voida juurikaan vaikuttaa: sähkö- ja lämpöenergia. Henkilöstöresursseja vahvistettiin, jotta päivittäiset työt ja suurten elinkaari- ja toimitilahankkeiden eteenpäin vienti onnistui.

Myyntituotot ulkopuolisille ylittyivät uuden terveyskeskuksen ja uuden pelastusaseman hankekulujen myynnistä rahoittajille noin 0,368 M€:a. Vastaavasti palvelujen ostot ylittyivät kirjanpitoliselta saman verran asiantuntijapalvelujen ja tilapäisten työsuhteiden kuukausipalkkojen osalta. Kunnossapidon määrärahat ylittyivät noin 0,144 M€:a, johtuen lumisesta talvesta ja kohonneista kustannuksista.

Laskennallisesti toimintatuottojen muutos oli +3,6 % ja toimintakulujen muutos 18,3 % talousarvioon verrattuna.

Kasvu

Toimitilatarpeeseen vastaaminen:

- Käyttäjät määrittelevät tilatarpeet tapauskohtaisesti. Tekniset palvelut hoitavat asiaa kunnanvaltuuston päätöksen jälkeen (toimeenpanovaihe).

Hyvinvointi

Sisäilmaongelmien ratkaisu:

- Hankkeita valmisteltu tilojen käyttäjien ja kunnan johdon kanssa. Uusia sisäilmaongelmaisia toimitiloja ei tullut esille.

Talous

Suurten toimitilahankkeiden toteutus:

- Terveyskeskus valmistui 8/2022
- Pelastusasema rakentamisvaiheessa
- Suuret kouluhankkeet ovat kilpailullisesti neuvottelu-menettelyvaiheessa.

6 Muut havainnot

Kunnan taloustilanne näyttää hetkellisesti hyvältä. Taloussuunnitelma on kuitenkin raskaasti alijäämäinen ja tarkka taloudenpito on edelleen tärkeää.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerit (kriisikuntakriteerit) tulivat käyttöön vuonna 2022, jolloin lukuja tarkastellaan vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten perusteella.

Tunnusluku	2022	Raja-arvo	Arvio
Kunnan taseen kertynyt yli-/alijäämä	3 685 M€	<0 €	●
Konsernin taseen kertynyt yli-/alijäämä per asukas	96 €	-1000/-500 €	●
Tunnusluku	2022	Raja-arvo	Arvio
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde	77,9 %	80 %	●
Tuloveroprosentti	22,00 %	20,01 %	●
Lainojen ja vuokravastuiden määrä per asukas	10 999 €	9 065 € (2021)	●
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	0,6	0,8	●

Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa
- tai jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot
- kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Seuraavan budjetin valmistelussa on huomioitava edellisten vuosien poikkeuksellisuus.

Kunnan taloutta tulee useita vuosia rasittamaan se, että vaikka sosiaali- ja terveystalouden toiminta siirtyi hyvinvointialueelle, velkavastuut jäivät kunnalle.

Pätevien ja osaavien työntekijöiden rekrytointi on kunnalle edelleen suuri haaste, jonka ratkaisemiseksi kunnan tulee etsiä eri keinoja. Kunnan tulee lisätä kunnan houkuttelevuutta työnantajana pitkäjänteisesti. Henkilöstötilinpäätökseen tulee jatkossa laatia riskiarviointi henkilöstön riittävyydestä ja saatavuudesta ja määrittää tälle riskinarviointimittarit.

Siilinjärven kunnan yhtenä strategian mukaisena arvona on avoimuus ja läpinäkyvyys. Kokousasioiden päätökset liitteineen ovat lähtökohtaisesti julkisia, joten liiteasiakirjat tulee liittää pöytäkirjaan liitteiksi, ei oheisaineistoksi.

Tarkastuslautakunta suosittelee lautakuntia hyödyntämään enemmän päätöksenteon vaikutusten ennakoarviointeja.

Hankkeiden konkreettisten vaikuttavuuden arviointia tulee kehittää. Nyt vaikutuksissa on kuvattu lähinnä tavoitteita ja tuloksia.

7 Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2022 valtuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista havainnoista ja suosituksista vastauksen kunnanhallitukselta lautakuntien käsittelyn jälkeen 30.9.2023 mennessä.

Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle. Kunnanhallitukselta pyydetään kannanotto koko arviointikertomuksen sisältöön ja vastauksista tulee selvittää, mihin konkreettisiin toimiin on ryhdytty.

Tilintarkastuskertomuksen mukaan kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajien esitykseen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan johtoa ja koko henkilökuntaa sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä.

Siilinjärvellä 23. toukokuuta 2023

Tarja Laatikainen
puheenjohtaja

Simo Lyytinen
varapuheenjohtaja

Veijo Aallosvirta
jäsen

Mika Oksman
jäsen

Liisa Väätäinen
jäsen